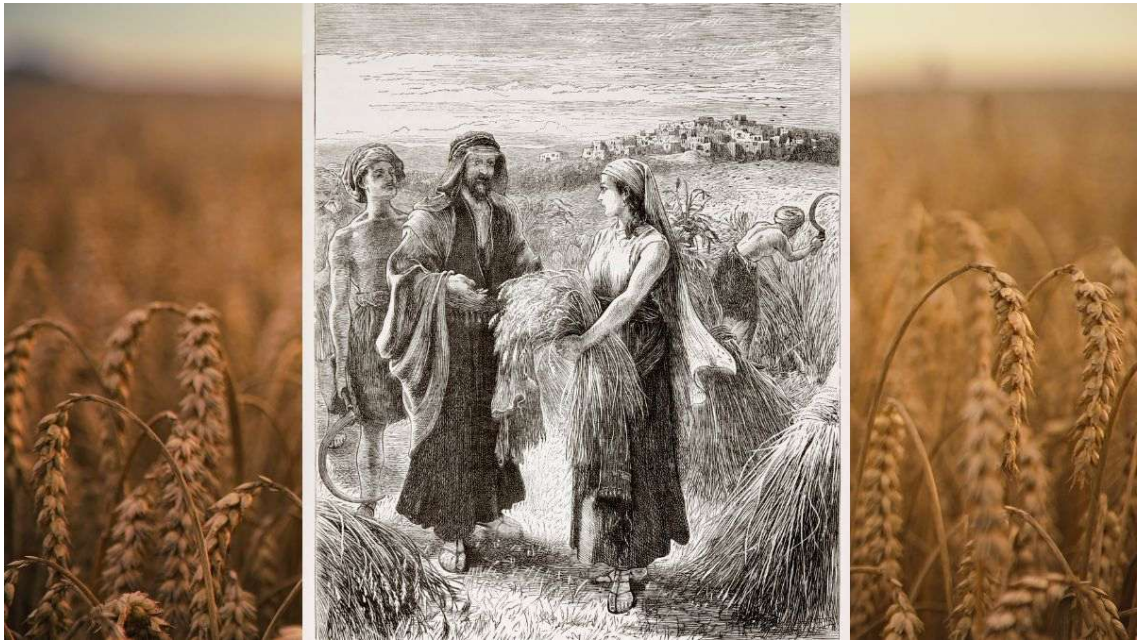

Китоби Рут

Муқаддима ба китоби Рут

Китоби Рут яке аз зеботарин ва таъсирбахштарин қиссаҳои Китоби Муқаддас мебошад. Гарчанде ки он танҳо аз чор боб иборат аст, дар он ҳақиқатҳое ҷой доранд, ки барои ҳар давраи замон аҳамияти бузург доранд: вафодорӣ, меҳру муҳаббат, имон, итлоаткорӣ ва наҷоти Худо.

Мувофиқи анъанаи қадимаи яҳудиён, ки дар Талмуд нигоҳ дошта шудааст, ин китоб бо дасти пайғамбар Самуил навишта шудааст. Ҳарчанд ҳуди китоб номи муаллифро намегӯяд, равшан аст, ки он аз ҷониби як қиссагӯи моҳир навишта шудааст. Пеш аз ҳама, мо бовар дорем, ки ин китоб, мисли тамоми Навиштаҳои Муқаддас, аз ҷониби Худо илҳом дода шудааст (2 Тимотиус 3:16).

Воқеаҳои китоб дар давраи доварон рӯй медиҳанд (Рут 1:1), замоне ки халқи Исроил борҳо аз Худо рӯй мегардонданд ва дар гуноҳ зиндагӣ мекарданд. Китоби Доварон он давраро бо суҳанони зерин ҷамъбаст мекунад: «Ҳар кас он чиро, ки дар назари худ дуруст менамуд, ба ҷо меовард» (Доварон 21:25, КМ99). Аммо дар миёни ин торикӣ нуре меदурӯхшад. Дар ҳоле ки бисёриҳо аз Худо дур шуданд, як зани мӯбӣ бо номи Рут имон, вафодорӣ ва муҳаббати ҳақиқиро нишон дод.

Рут яҳудӣ набуд; ӯ аз Мӯб буд. Бо вучуди ин, вақте ки бисёре аз исроилиён аз Худо дур мешуданд, ӯ ба Худои Исроил рӯ овард. Изҳороти машҳури ӯ ба Ноомӣ то имрӯз намунаи вафодорӣ ва имон боқӣ мондааст: «Халқи ту халқи ман хоҳад буд, ва Худои ту Худои ман» (Рут 1:16, КМ99).

Китоб аз нигоҳи Ноомӣ нақл мешавад. Мо дарди аз даст додани шавҳар ва фарзандон, талхӣ рӯзҳои саҳт ва ҳамчунин корҳои пинҳонии ғайбӣ Худоро аз чашмони ӯ мебинем. Аммо дар паси ҳар воқеа Худо амал мекунад. Ӯ барои Ноомӣ ва Рут роҳ мекушояд, онҳоро таъмин мекунад ва оянда мебахшад.

Яке аз мавзӯҳои асосии китоб «фидиягузор» мебошад. Калимаи «фидиягузор» тақрибан 19 бор дар китоб зикр мешавад. Бӯаз ҳамчун ҳеши наздик вазифаи фидиягузорро иҷро мекунад ва ба ин васила тасвири пешакии кори наҷотбахши Масеҳро нишон медиҳад. Қонунҳои фидия кардани замин (Левиён 25:25–34) ва издивоҷи ҳеши наздик (Такрори Шариат 25:5–10) дар амал татбиқ мешаванд ва ба мо нишон медиҳанд, ки чӣ тавр Худо барои халқи Худ роҳҳои муҳофизат ва барқарорсозиро пешбинӣ кардааст.

Китоби Рут умед мебахшад, зеро нишон медиҳад, ки вақте одамон бо роҳи Худо зиндагӣ мекунанд, Худо онҳоро роҳнамоӣ, муҳофизат ва баракат медиҳад. Аммо Китоби Доварон нишон медиҳад, ки вақте одамон роҳи худро интиҳоб мекунанд ва аз Худо рӯй мегардонанд, натиҷаи он гуноҳ, ҷудой, зӯроварӣ, марг ва ҷанг мешавад.

Дарси асосӣ аз ин ду китоб

Китоби Доварон: Нишон медиҳад, ки инсон бе роҳбарии Худо ба гуноҳ, бетартибӣ ва ҳалокат меафтад.

Китоби Рут: Нишон медиҳад, ки ҳатто дар ториктарин рӯзҳо Худо амал мекунад. Имон ва вафодорӣ баракати Худоро ба бор меоранд. Худо метавонад зиндагии шикастаро раҳонӣ бахшад ва ба он умеду ояндаи нав диҳад. Раҳокунандаи ҳақиқӣ Худост, ки нақшаи наҷоти Худро барои инсонҳо ҳатто дар рӯзҳои душвортарин пеш мебарад.

Китоби Рут ҳамчунин нишон медиҳад, ки Худо ба одамони фӯрӯтан ва содиқ аҳамият медиҳад. Ё бевазанон, камбизоатон ва хориҷиёно фаромӯш намекунад. Рут ба насли подшоҳ Довуд дохил шуд (Рут 4:17–22) ва баъдтар дар насабномаи Исои Масеҳ низ ҷой гирифт (Матто 1:1, 5, КМО). Ин воқеа файзи бузурги Худоро нишон медиҳад, ки одамонро аз ҳар миллат ба нақшаи наҷоти Худ дохил мекунад.

Ҳангоми мутолиаи ин китоб мебинем, ки итоаткорӣ дар қорҳои оддии ҳаррӯза Худоро ҷалол медиҳад. Вафодории Рут, меҳрубонии Бӯаз ва умеди Ноомӣ ҳамаи онҳо хусусиятҳои Худоро инъикос мекунанд. Ин китоб моро даъват мекунад, ки ҳатто дар замонҳои душвор ба Худо бовар кунем, зеро Ё ҳамеша содиқ аст ва халқашро фаромӯш намекунад.

Боби 1 — Имони Рут ва рӯй гардонданаи ба Худо

Дар аввали китоби Рут мо мебинем, ки Элимелех ба ҷойи он ки ба Худо таваккал кунад, роҳи худро интиҳоб кард. Ё як шахси яҳудӣ, ӯ Замини ваъдашударо ватани худ медонист ва қарор кард, ки онро тарк кунад, ки баръакси сафари Иброҳим буд. Ба назар чунин мерасад, ки ӯ ба Худо эътимод надорад, бинобар ин фаҳмиши худро меҷӯяд (Масалҳо 3:5-6). Ё дар Байт-Лаҳм зиндагӣ мекард. Номии Байт-Лаҳм маънои «хонаи нон»-ро дорад, аммо дар он ҷо қаҳтӣ омад. Номии Элимелех маънои «Худо Подшоҳ аст»-ро дорад, вале ӯ ба подшоҳии Худо эътимод накард. Ба фикри худ, роҳи беҳтар ин буд, ки ба замини Мӯоб кӯч бандад.

1 Ва воқеъ шуд дар айёми ҳокимияти доварон, ки бар замин қаҳтӣ падид омад. Ва марде аз Байт-Лаҳми Яҳудо рафт, то ки дар ноҳияи Мӯоб маскан гирад, — ӯ ва занаш, ва ду писараш. 2 Номии он мард Элимелех буд, ва номии занаш — Ноомӣ, ва

номи ду писараш — Маҳлӯн ва Килӣн. Онҳо эфротӣни Байт-Лаҳми Яҳудо буданд, ва ба ноҳияи Мӯоб омада, дар он сокин шуданд. 3 Ва Элимелех, шавҳари Ноомӣ, мурд, ва ӯ бо ду писараш монд.

4 Онҳо барои худ занони мӯбия гирифтанд, ки номи яке Орфо ва номи дигаре Рут буд; ва дар он ҷо қариб даҳ сол иқомат карданд. 5 Ва ҳар дуяшон — Маҳлӯн ва Килӣн низ мурданд; ва он зан аз ду фарзандаш ва аз шавҳараш маҳрум монд. 6 Ва ӯ бо келинҳои худ бархост, то ки аз ноҳияи Мӯоб баргардад, зеро дар ноҳияи Мӯоб шунид, ки Худованд қавми Худро тафаққуд намуда, ба онҳо нон додааст; 7 Ва аз маконе ки дар он иқомат дошт, берун омад, ва ду келинаш ҳамроҳи ӯ буданд; ва роҳсипор шуданд, то ки ба замини Яҳудо баргарданд.

8 Ноомӣ ба ду келини худ гуфт: «Биравед, ва ҳар яке ба хонаи модари худ баргардед. Бигзор Худованд ба шумо эҳсон кунад, чунон ки шумо ба мурдагон ва ба ман кардед! 9 Бигзор Худованд ба шумо ато кунад, ки ҳар кадоматон дар хонаи шавҳари худ фароғат ёбед!» Ва онҳоро бўса кард. Вале онҳо овози худро баланд карда, гиристанд, 10 Ва ба ӯ гуфтанд, ки «бо ту назди қавми ту хоҳем баргашт». 11 Валекин Ноомӣ гуфт: «Баргардед, духтаронам! Чаро ҳамроҳи ман меоед? Оё ҳанӯз дар амёои ман писарон ҳастанд, ки барои шумо шавҳар шаванд?

12 Баргардед, духтаронам, биравед! Зеро ки ман пир шудаам ва наметавонам шавҳар кунам. Ҳатто агар мегуфтам, ки „ҳанӯз умеде дорам“, ва ҳуди ҳамин шавҳар мекардам ва писарон низ мезоидам, — 13 Оё ба онҳо то дами калон шуданашон интизорӣ хоҳед кашид? Оё аз барои онҳо худро аз шавҳар кардан хоҳед боздошт? Не, духтаронам! Қисмати шумо барои ман бағоят ғамангез аст; дар асл, дастӣ Худованд ба ман шикаст расондааст».

14 Онҳо боз овози худро баланд карда, гиристанд. Ва Орфо модаршӯи худро бўсида, видоъ кард, вале Рут бо ӯ монд; 15 Ва ӯ гуфт: «Инак, дағечат назди қавми худ ва назди худоёни худ баргашт; ту низ аз паси дағечат баргард». (1:1-14, КМ99)

Имрӯз ҳам бисёр одамон чунин фикр мекунанд: «Агар ба шаҳри дигар ё кишвари дигар равам, зиндагиям беҳтар мешавад.» Албатта, баъзан кӯчидан лозим мешавад, аммо агар мушкили асосӣ дар дили инсон бошад, он мушкил ҳамроҳи ӯ меравад. Дар байни тоҷикон ҳам мегӯянд: «Аз худ гурехта намешавад.» Агар дил ором набошад, ҳатто беҳтарин ҷой ҳам оромӣ намедихад. Оромии ҳақиқӣ аз муносибати дуруст бо Худо сар мешавад, на аз иваз кардани ҷой.

Дар Мӯоб фоҷиа паси фоҷиа омад. Элимелех ва баъд ҳар ду писараш мурданд. Се зан — Наомӣ, Рут ва Орфо — бе шавҳар ва бе касе монданд, ки онҳоро таъмин кунад.

Баъд аз чанд вақт Наомӣ шунид, ки Худо боз ба қавми Исроил баракат додааст ва дар Байт-Лаҳм ғизо пайдо шудааст. Ӯ қарор кард, ки ба ватанаш баргардад. Ба ду келинаш гуфт, ки дар Мӯоб монанд, назди хешу табори худ баргарданд ва агар имкон бошад, боз оиладор шаванд. Ӯ намехост онҳоро ба зиндагии душвор ҳамроҳи худ барад.

Орфо бо ғам хайрухуш кард ва баргашт. Аммо Рут аз Наомӣ ҷудо нашуд. Ӯ ба

модаршӯяш часпид ва гуфт: «Ҳар ҷо, ки ту равӣ, ман ҳам меравам... Қавми ту қавми ман ва Худои ту Худои ман хоҳад буд» (Рут 1:16–17, КМ99).

16 Вале Рут гуфт: «Маро водор накун, ки туро тарк намоям ва аз пеши ту баргардам, зеро ба ҳар ҷое ки ту биравӣ, хоҳам рафт, ва дар ҳар ҷое ки ту иқомат кунӣ, иқомат хоҳам кард: қавми ту қавми ман ва Худои ту Худои ман хоҳад буд; 17 Дар ҳар ҷое ки ту бимири, хоҳам мурд ва дар он ҷо дафн хоҳам шуд. Бигзор Худованд дар ҳақиқи ман чунин ва чунин кунад ва зиёда аз он кунад, агар чизе ғайр аз марг маро аз ту ҷудо кунад!» 18 Чун ӯ дид, ки вай азми қавӣ дорад ҳамроҳи ӯ биравад, дигар ба вай сухане нагуфт. 19 Ва ҳар дуяшон равона шуданд, то даме ки ба Байт-Лаҳм расиданд. Ва ҳангоме ки ба Байт-Лаҳм ворид шуданд, тамоми аҳли шаҳр аз онҳо ба ҳаяҷон омаданд, ва занон гуфтанд: «Оё ин Ноомист?»

20 Ба онҳо гуфт: «Маро Ноомӣ нахонед, балки Марро бихонед, зеро ки Қодир талхии зиёде бар сарам овард: 21 Ман пурганҷ рафта будам, ва Худованд маро тикидаст баргардонд. Пас, чаро маро Ноомӣ мехонед, дар сурате ки Худованд маро ба азобу уқубат гирифтор кардааст, ва Қодир бадбахтӣ бар сарам овардааст?» 22 Ва Ноомӣ чунин баргашт, ва келинаш — Рутӣ мӯбия, ки аз ноҳияи Мӯб баргашта буд, ҳамроҳи ӯ буд; ва онҳо дар ибтидои дарави ҷав ба Байт-Лаҳм ворид шуданд. (1:16-22, КМ99)

Ин танҳо ваъдаи дӯстӣ набуд. Рут Худои Исроил — Яхуворо, Худои аҳдро, ҳамчун Худои худ қабул кард. Ӯ танҳо ҷойи зиндагиро иваз накард, балки тамоми зиндагии худро ба Худо супурд.

Номи Рут эҳтимол маънои «ҳамроҳ» ё «рафиқ»-ро дорад. Ӯ зани одӣ буд, на сарватманд ва на шахси машҳур. Аммо Худо ба дили пуримони ӯ назар кард. Барои Худо насаб, миллат ё дорой муҳим нест; Ӯ дили ба Ӯ таслимшударо меҷӯяд.

Бо илҳоми илоҳӣ мо мебинем, ки рӯйдодҳо ошкор месозанд: дасти Худо дар паси парда амал мекард. Қаҳтӣ ба охир расид, ғизо пайдо гардид ва вақти баргаштани Наомӣ фаро расид. Инҳо танҳо тасодуф набуданд. Худо воқеаҳои зиндагиро барои иҷро шудани нақшаи Худ истифода мебард.

Мо ҳам бисёр вақт танҳо воқеаҳоро мебинем, вале дасти Худоро намебинем. Баъдтар, вақте ба гузашта нигоҳ мекунем, мефаҳмем, ки Худо тамоми вақт моро роҳнамоӣ мекард. Чӣ тавре тоҷикон мегӯянд: «Баъд аз борон замин сабз мешавад.» Баъзан танҳо баъди гузаштани рӯзҳои саҳт баракати Худоро равшан мебинем.

Қарори Рут бисёр ҷиддӣ буд. Ӯ ватани худ, хешу табор, забон, расму оин ва ҳатто худоёни пешинаашро тарк кард. Барои як бевазани ҷавон ин кори бисёр душвор буд. Ӯ дигар ба чизҳое, ки пештар таъа мекард, таъа накард. Ӯ танҳо ба Худо таъа намуд.

Ин мисли он аст, ки касе барои пайравӣ аз Масеҳ аз таънаи мардум, аз фишори ҳешовандон ё аз даст додани баъзе имкониятҳо наҳаросад. Баъзе имондорони тоҷик низ барои пайравӣ аз Худованд чунин қурбонихо медиҳанд. Вале Худо ҳеҷ гоҳ касеро, ки ба Ӯ таъа мекунад, танҳо намегузорад.

Имони Рут оғози кори бузурги Худо гардид. Ўзани ғайрияҳудӣ буд, аммо Худо ўро ба нақшаи наҷоти ҷаҳон дохил кард. Аз насли Рут баъдтар подшоҳ Довуд ба дунё омад ва дар ниҳоят, Исои Масеҳ низ аз ҳамин насл таваллуд шуд (Матто 1:5). Он чизе, ки аз назари одамон хурду одӣ менамуд, дар дасти Худо ба қисми нақшаи бузурги Ў табдил ёфт.

Эй Падари меҳрубон, шукр мегўем, ки Ту ҳамеша дар зиндагии мо амал мекунӣ, ҳатто вақте мо инро намебинем. Ба мо имон деҳ, то мисли Рут ба Ту пурра таваккал кунем ва аз пайравии Ту барнагардем. Вақте роҳи пеши мо норавшан аст, ба мо ёрӣ деҳ, ки ба ваъдаҳои Ту така кунем. Чашмони моро кушо, то дар ҳар вазъият дасти Туро бинем ва донем, ки Ту ҳама чизро барои некии дўстдорони Худ ба қор мебарӣ. Бигзор дили мо ҳар рӯз бештар ба Ту часпад ва зиндагии мо Туро ҷалол диҳад. Ба номи Исои Масеҳ дуо мекунем. Омин.

Рут 2:1–13 - Худо барои наҷотдиҳанда роҳ тайёр мекунад

Дар ин қисми китоб мо мебинем, ки чӣ тавр Худо оҳиста-оҳиста барои Рут ва Ноомӣ роҳи наҷотро тайёр мекунад. То ин ҷо онҳо танҳо барои зинда мондан дон мечиданд, вале Худо аллакай нақшаи бузургтаре дошт.

2:1 Ноомӣ хешованде аз тарафи шавҳари худ дошт, ки марди паҳлавони сарватдоре аз хонаводаи Элимелех буд, ва номаш — Бўаз. 2 Ва Рут мўбия ба Ноомӣ гуфт: «Меҳоҳам ба киштзор равам ва аз қафои касе ки дар назараш илтифот ёбам, хўшачинӣ кунам». Ба вай гуфт: «Бирав, духтарам».

3 Вай рафт ва ба киштзоре даромада, аз қафои даравгарон хўшачинӣ кард. Ва чунин тасодуф шуд, ки он қитъаи киштзор ба Бўаз, ки аз хонаводаи Элимелех буд, тааллуқ дошт. 4 Ва инчунин, Бўаз аз Байт -Лаҳм омад ва ба даравгарон гуфт: «Худованд бо шумо бод!» Ба ӯ гуфтанд: «Худованд туро баракат диҳад!»

5 Ва Бўаз ба навқари худ, ки назди даравгарон гузошта буд, гуфт: «Ин ҷавонзан аз он ки кист?» 6 Навқаре ки назди даравгарон буд, ҷавоб дода, гуфт: «Вай ҷавонзани мўбия аст, ки бо Ноомӣ аз ноҳияи Мўоб баргаштааст; 7 Вай ба ман гуфт, ки „меҳоҳам аз қафои даравгарон дар миёни бандҳо хўшаҳоро чида ҷамъ кунам“. Ва омада, аз худи саҳарӣ то алҳол ба по истод; фақат акнун андаке дар хона нишастааст».

8 Ва Бўаз ба Рут гуфт: «Бишнав, духтарам, барои хўша чидан ба киштзори дигар нагузар ва аз ин ҷо низ нарав, балки ҳамроҳи канизони ман дар ин ҷо бош. 9 Бигзор чашмонат ба киштзоре бошад, ки мефарованд, ва аз қафояшон бирав. Ман ба навқарон амр фармудам, ки ба ту дастдарозӣ накунад. Ҳар гоҳ ташна монӣ, назди зарфҳо бирав ва аз он ки навқарон мекашанд, бинӯш». 10 Вай бар рӯи худ афтада, то ба замин таъзим кард ва ба ӯ гуфт: «Чаро дар назарат илтифот ёфтаам, ки маро бишиносӣ, ва ҳол он ки ман аҷнабизане ҳастам?»

11 Бўаз ба вай ҷавоб дода, гуфт: «Ҳар он ки ту пас аз вафоти шавҳарат барои модаршӯи худ кардаӣ, ба ман ҳикоят карда шуд, яъне ту падари худ ва модари худ ва замини зодгоҳи худро тарк кардаӣ ва назди қавме омадаӣ, ки дигар ва парирӯз онро намешинохтӣ. 12 Бигзор Худованд аъмоли туро подош диҳад, ва музди ту

аз ҷониби Худованд Худои Исроил комил бошад, ки ту омадаӣ, то дар таҳти болҳои Ӯ паноҳ барӣ!» 13 Вай гуфт: «Бигзор дар назари ту ман илтифот ёбам, оғои ман! Ту маро тасалли додӣ, ва бо суханонат дили канизи худро бардоштӣ, агарчи ман сазовори он нестам, ки мисли яке аз канизони ту бошам». 14 Ва чун вақти хӯрок расид, Бӯаз ба вай гуфт: «Ин ҷо биё ва нон бихӯр ва луқмаи худро дар сирко биғӯтон». Вай назди даравгарон нишаст, ва ӯ хӯшаҳои бирён ба вай дароз кард; вай хӯрда сер шуд, ва боз боқӣ монд. (2:1-14, КМ 99)

Китоби Рут ба мо нишон медиҳад, ки **хеши наҷотдиҳанда, ё фидиядеҳ**, кист. Вақте ки Рут бе шавҳараш монд ва зиндагии ӯву Ноомӣ хеле душвор шуд, Бӯаз ҳамчун хеши наздик ба онҳо ёрӣ расонд. Ӯ ҳақ дошт, ки барои онҳо масъулият гирад, замини оиларо бозхараду номи оилаи онҳоро нигоҳ дорад ва Рутро ба занӣ гирад. Бӯаз ин корро танҳо аз рӯи вазифа накард, балки бо муҳаббат ва меҳрубонӣ амал карда, барои наҷоти Рут ва нигоҳ доштани оилаи ӯ арзиш пардохт. Ҳамин тавр, зиндагии Рут маъноӣ **фидиядеҳ** буданро ба таври равшан нишон медиҳад: шахсе, ки барои шахси муҳтоҷ масъулият мегирад, барои ӯ нарх мепардозад ва ба ӯ ояндаи нав медиҳад. Худо тавассути Бӯаз ба Рут, ки аз қавми Исроил набуд, роҳ кушод ва ӯро ба халқи Худ дохил кард. Ҳамин ҳикоя баъдтар ба нақшаи бузурги Худо барои омадани Довуд ва ниҳоят Исо Масеҳ пайваست мешавад.

Вақти хӯрок расид. Бӯаз худи Рутро даъват кард, ки бо коргаронаш нишинад ва хӯрок бихӯрад. Ӯ танҳо иҷозат надод, ки Рут аз дур нигоҳ кунад, балки ӯро мисли яке аз одамони худ қабул кард. Ҳатто худи Бӯаз ба ӯ дони бирён дод. Барои як бевазан ва бегона ин кори оддӣ набуд. Дар он рӯзҳо одатан одамони хориҷиро аз чунин ҷамъомадҳо дур нигоҳ медоштанд. Аммо ҳамаи мардум медонистанд, ки Рут барои Ноомӣ муҳаббат ва вафодории ҳақиқӣ нишон додааст. Барои ҳамин ӯро бо меҳрубонӣ пазируфтанд.

Дар фарҳанги мо ҳам меҳмоннавозӣ арзиши калон дорад. Мо меҳмонро ба дастархон даъват мекунем. Вале баъзан касе, ки нав омадааст, худро бегона ҳис мекунад. Агар як шахси обрӯманд ӯро қабул кунад ва ба дигарон шинос намояд, дилҳо зуд кушода мешаванд. Бӯаз низ ҳамин тавр кард. Ӯ шахсан Рутро қабул намуд ва дигарон ҳам ӯро қабул карданд.

Ин ба мо нишон медиҳад, ки Худо низ ҳамин гуна аст. Бисёр одамон фикр мекунанд, ки онҳо барои Худо бегонаанд ё арзиш надоранд. Аммо вақте мо назди Худо меоем, Ӯ моро рад намекунад. Ӯ моро қабул мекунад ва барои мо ҷой тайёр мекунад. Мо дигар бегона нестем, балки ба аҳли Худо дохил мешавем.

Бӯаз на танҳо ба Рут хӯрок дод. Ӯ ба нозири саҳро гуфт, ки бигзор Рут аз байни ғарамҳои дон низ чинад ва ҳатто каме донро қасдан барои ӯ партоянд. Ӯ ҳамчунин амр кард, ки касе ба ӯ озор нарасонад ва беҳурматӣ накунад. Дар ин ҷо мо мебинем, ки Худо на танҳо рӯзии фарзандонашро медиҳад, балки онҳоро низ муҳофизат мекунад.

То охири рӯз Рут тақрибан 17–20 кило ҷав ҷамъ кард. Барои як рӯзи кор ин ҳосили бисёр хуб буд. Худо аз эҳтиёҷи ҳаррӯзаи онҳо бештар дод. Вақте Худо медиҳад, Ӯ

метавонад аз интизориҳои мо ҳам зиёдтар ато кунад.

Вақте Рут назди Ноомӣ баргашт, Ноомӣ ҳайрон шуд, ки чӣ қадар дон овардааст. Ў напурсид: «Чӣ қадар ҷамъ кардӣ?» Балки пурсид: «Дар куҷо ва назди кӣ кор кардӣ?»

Ҷавоби Рут ҷолиб аст. Ў аввал номи ҷойро не, балки номи шахсро гуфт: «Бо марде бо номи Бӯаз.»

Ҳамин ном умеди навро дар дили Ноомӣ зинда кард. Ў фаҳмонд, ки Бӯаз яке аз хешовандони наздикашон аст. Дар қонуни Исроил, агар марде бимирад ва фарзанд надошта бошад, яке аз хешовандони наздикаш метавонист бо бевазани ӯ издивоҷ кунад, то номи он оила аз байн наравад. Ин шахсро «наҷотдиҳандаи хешутабор» **ё фидиядеҳ** меномиданд. То ин вақт Рут аз ин одати яҳудиён хабар надошт. Худо бошад, аллакай шахсоро омода мекард, ки метавонад зиндагии онҳоро тамоман дигар кунад.

Ҷолиб он аст, ки Китоби Муқаддас боз Рутро «Рутӣ мӯбӣ» меномад. Ў ҳанӯз ҳам аз назари мардум як зани хориҷӣ буд. Аммо Худо маҳз ҳамин бевазани бегона ва камбағалро интихоб кард, то қисми нақшаи бузурги Худо гардад. Худо аксар вақт одамонро истифода мебарад, ки дигарон онҳоро нодида мегиранд.

Ин воқеа танҳо дар бораи Рут нест. Он ба Исои Масеҳ ишора мекунад. Мисли он ки Бӯаз баъдтар наҷотдиҳандаи хешутабори (**ё фидиядеҳ**) Рут шуд, Исои Масеҳ низ Наҷотдиҳандаи мост. Мо аз Худо дур будем, вале Ў моро қабул кард, муҳофизат намуд ва барои мо роҳи наҷот кушод. Бо воситаи Масеҳ мо дигар бегона нестем, балки фарзандони Худо ҳастем.

Фикр барои имрӯз: Оё шумо ягон вақт худро бегона, танҳо ё фаромӯшшуда ҳис кардаед? Ба ёд оред, ки Худо шуморо мебинад. Шояд имрӯз шумо танҳо як қадами хурди файзи Ёро мебинед, аммо Худо аллакай барои фардои шумо нақша дорад. Ў метавонад аз як рӯзи оддии кор, аз як вохӯрии ғайриҷашмдошт ва аз як шахси меҳрубон роҳи нави умедро оғоз кунад. Ба роҳнамоии Ў бовар кунед, зеро Худо ҳамеша пеш аз мо амал мекунад.

Пас аз он ки Рут ва Ноомӣ ба Байт-Лаҳм расиданд, онҳо қариб ҳеҷ чиз надоштанд. Рут метавонист дар хона нишаста, интизор шавад, ки «тақдир» кори худро мекунад. Аммо ӯ чунин накард. Ў аз Ноомӣ иҷозат пурсид, то ба саҳро рафта, хӯшаҳои боқимондари ҷамъ кунад. Ў қадами имон гузошт ва Худо ҳар қадами ӯро роҳнамоӣ кард.

Китоби Муқаддас мегӯяд: «Ва чунин шуд, ки ӯ ба қисми замини Бӯаз расид...» (Рут 2:3, КМ99)

Аз нигоҳи инсон чунин менамояд, ки ин танҳо тасодуф буд. Аммо дар асл, ин роҳнамоии Худо буд. Худо Рутро маҳз ба ҳамон саҳро, дар ҳамон рӯз ва дар ҳамон вақт бурд. Ў аз дур фармон намедод, балки дар зиндагии ҳаррӯзаи Рут амал мекард.

Дар байни мардум баъзан мегӯянд: «Ҳар чӣ дар пешонӣ навишта шудааст, ҳамон мешавад.» Аммо Китоби Муқаддас зиндагии имондорро чунин тасвир намекунад. Мо ба қувваи ношиносе бо номи «тақдир» пайравӣ намекунем. Мо ба Худои зинда пайравӣ мекунем, ки фарзандони Худо мешиносанд, дуоҳои онҳоро мешунавад ва ҳар рӯз онҳоро роҳнамой мекунад.

Мо мебинем, ки Бӯаз низ танҳо як шахси тасодуфӣ нест. Ё дар бораи Рут мепурсад, аз вафодории ӯ нисбат ба Ноомӣ огоҳ аст ва бо меҳрубонӣ бо ӯ муносибат мекунад. Ё аз заифии Рут истифода намебарад. Баръакс, ӯро муҳофизат мекунад, эҳтиром менамояд ва барои ниёзҳои ӯ ғамхорӣ мекунад. Ин ҳама нишон медиҳад, ки Худо на танҳо ҷойро омода кард, балки одамонро низ барои иҷрои нақшаи неки Худ истифода бурд.

Иродаи Худо танҳо дар рӯйдодҳо зоҳир намешавад; он хислати Ёро низ нишон медиҳад. Ё Қодири Мутлақ аст, аммо ҳамзамон Падари меҳрубон низ ҳаст. Ё ба таърих дохил мешавад, бо одамон аҳд мебандад, дуоҳоро мешунавад, гуноҳро маҳкум мекунад ва аз тавбаи инсон шод мегардад. Дар тамоми Китоби Муқаддас мебинем, ки Худо меҳодад мардумаш Ёро бишносанд ва бо Ё роҳ раванд.

Аз ҳамин сабаб, зиндагии масеҳӣ танҳо итоат ба фармонҳо нест. Албатта, аҳкоми Худо барои мо муҳиманд ва роҳи ростро нишон медиҳанд. Аммо Худо моро танҳо барои иҷро кардани амрҳо даъват накардааст. Ё моро ба муносибати зинда бо Худ даъват кардааст.

Худи Исои Масеҳ ба шогирдонаш гуфт: «Ман дигар шуморо ғулом намехонам, зеро ғулом намедонад, ки хоҷааш чӣ мекунад; балки шуморо дӯст хондаам, зеро ҳар он чи аз Падари Худ шунидаам, ба шумо маълум кардам.» (Юҳанно 15:15, КМО)

Ғулом танҳо фармонро иҷро мекунад, аммо дӯст аз нияти соҳибаш огоҳ аст. Фарзанд бо падари худ роҳ меравад. Худо меҳодад мо низ ҳар рӯз иродаи Ёро ҷӯем, дар дуо аз Ё бипурсем ва ба роҳнамоии Рӯҳулқудс ғӯш диҳем.

Дар зиндагии Рут инро равшан мебинем. Ё дар хона нанишаст, то чизе худ аз худ рӯй диҳад. Ё амал кард, меҳнат намуд, дуруст рафтор кард ва дар айни замон ба Худо таваккал кард. Худо бошад, ҳар қадами ӯро роҳнамой намуд. Чӣ тавре ки мегӯянд: «Қадами нек баракат меорад.» Вақте инсон бо Худо роҳ меравад, Худо низ роҳро пеши ӯ мекушояд.

Барои андеша

Шояд имрӯз шумо ҳам дар пеши қароре истодаед. Ба ҷои он ки фикр кунед: «Ҳар чӣ шавад, мешавад», назди Худо биеед. Дар дуо аз Ё ҳикмат пурсед, Каломи Ёро бихонед ва қадами дурустро бо имон гузоред. Худое, ки Рутро ба саҳрои Бӯаз роҳнамой кард, имрӯз ҳам фарзандони Худо роҳнамой мекунад. Ё аз дур танҳо фармон намедиҳад; Ё ҳамроҳи онҳо роҳ меравад.

Эй Падари осмонӣ, ташаккур, ки Ту Худои зинда ва шахсӣ ҳастӣ. Ба ман ёрӣ деҳ, ки ҳар рӯз иродаи Туро ҷӯям, ба роҳнамоии Ту гӯш диҳам ва бо имон қадам гузорам. Маро аз он фикр нигоҳ дор, ки зиндагӣ танҳо аз рӯйи тақдири кӯр мегузарад. Ба ман биомӯз, ки ҳар рӯз бо Ту роҳ равам ва ба меҳрубонӣ ва ҳикмати Ту таваккал намоям. Ба номи Исои Масеҳ. Омин.

Тақдир ё роҳнамоии Худо

Дар байни тоҷикон бисёр вақт чунин фикр ҳаст, ки «тақдир ҳамин будааст» ё «дар пешонӣ навишта шудааст». Одам фикр мекунад, ки ҳар чӣ бояд рӯй диҳад, ҳатман рӯй медиҳад ва аз дасти ӯ дигар коре намеояд. Аз ҳамин сабаб баъзеҳо мунтазир мешаванд, ки воқеаҳо худ аз худ ба амал оянд ва барои ҷустуҷӯи иродаи Худо қадами шахсӣ намегузоранд.

Аммо Китоби Муқаддас Худоро ба таври дигар нишон медиҳад. Худо танҳо аз осмон фармон намедиҳад, балки Ӯ Худои зинда ва шахсӣ аст. Ӯ бо одамон муносибат мекунад, онҳоро мешунавад, роҳнамой мекунад ва дар зиндагии онҳо амал мекунад. Мо инро иродаи ҳокимонаи Худо меномем. Ӯ бар ҳама чиз ҳукмрон аст, вале ҳукмронии Ӯ бо муҳаббат, ҳикмат ва ғамхорӣ зоҳир мешавад.

Вақте одам Худоро танҳо мисли «тақдир» мебинад, муносибати шахсӣ бо Ӯ гӯм мешавад. Худо гӯё танҳо қарор додааст, ки чӣ мешавад ва инсон бояд хомӯшона қабул кунад. Дар чунин назар, ибодат, ҷустуҷӯи иродаи Худо ва роҳнамоии ҳаррӯза аҳамияти кам пайдо мекунанд.

Лекин Китоби Муқаддас таълим медиҳад, ки Худо мехоҳад фарзандонаш ҳар рӯз бо Ӯ роҳ раванд. Ӯ дар тӯли таърих бо одамон аҳд баст, дуоҳои онҳоро шунид, аз гуноҳ ғамгин шуд, аз тавбаи онҳо шодӣ кард ва муҳаббати Худо пурра дар Исои Масеҳ нишон дод. Аз ҳамин сабаб, масеҳиён иродаи Худоро на ҳамчун як тақдири кӯр, балки ҳамчун нақшаи пур аз муҳаббати Падари осмонӣ мефаҳманд, ки фарзандони Худо мешиносад ва онҳоро роҳбарӣ мекунад.

Дар Китоби Муқаддас мо танҳо хизматгороне нестем, ки фармонро иҷро мекунем, вале намедонем хоҷа чӣ мехоҳад. Мо фарзандони Худо ҳастем. Падар мехоҳад иродаи Худо ба мо ошкор кунад. Аз ин рӯ мо ҳар рӯз аз Ӯ мепурсем: «Худовандо, имрӯз маро ба кучо мебарӣ? Ман имрӯз чӣ кор кунам?» Мо иродаи Ӯро меҷӯем, мефаҳмем ва ба он итоат мекунем.

Албатта, амрҳои Худо ҳамеша муҳиманд ва онҳо барои зиндагии мо роҳнамо мебошанд. Аммо ҳаёти масеҳӣ танҳо иҷро кардани қоидаҳо нест. Ин зиндагии ҳаррӯза дар аҳд бо Худои зинда аст. Ӯ моро ба воситаи Каломи Худ роҳнамой мекунад ва бо Рӯҳулқудс, ки дар дили имондорон сокин аст, моро ҳидоят менамояд. Аз ҳамин сабаб, ҳаёти масеҳӣ танҳо «таслим шудан ба тақдир» нест, балки ҳар рӯз бо Падари меҳрубон роҳ рафтан, овози Ӯро шунидан ва бо эътимод аз паси роҳнамоии Ӯ рафтан аст.

Рут 2:14–23 - Худо барои Наҷотдиҳанда роҳ тайёр мекунад

2:14 Ва чун вақти хӯрок расид, Бӯаз ба вай гуфт: «Ин ҷо биё ва нон бихӯр ва луқмаи худро дар сирко бигӯтон». Вай назди даравгарон нишаст, ва ӯ хӯшаҳои бирӣён ба вай дароз кард; вай хӯрда сер шуд, ва боз боқӣ монд. 15 Ва барои хӯша

чидан бархост. Ва Бӯаз ба навкарони худ амр фармуда, гуфт: «Бигзор вай дар миёни бандҳо низ бичинад, ва осебе ба вай нарасонед; 16 Аз қучоқҳо низ барои вай бароварда партоед, то бичинад, ва таънае бар вай назанед».

17 То бегоҳӣ вай дар он киштзор хӯшачинӣ кард, ва он чи чида буд, кӯфт, ва қариб як эфа ҷав баромад; 18 Онро бардошта, ба шаҳр омад, ва он чи чида буд, модаршӯяш дид. Ва он чи пас аз сер шуданаш боқӣ монда буд, бароварда ба ӯ дод.

19 Ва модаршӯяш ба вай гуфт: «Имрӯз дар кучо чидӣ ва дар кучо кор кардӣ? Бигзор он валинеъмати ту баракат ёбад!» Вай ба модаршӯяш аз касе ки наздаш кор карда буд, хабар дода, гуфт: «Номи касе ки наздаш имрӯз кор кардам, Бӯаз аст». 20 Ва Ноомӣ ба келини худ гуфт: «Бигзор ӯ баракат ёбад аз ҷониби Худованд, ки эҳсони худро ба зиндагон ва мурдагон бас накардааст!» Ва Ноомӣ ба вай гуфт: «Он мард ба мо наздик аст; ӯ аз фидиягузори мост». 21 Рутӣ мӯобия гуфт: «Ӯ ҳатто ба ман гуфт, ки „ҳамроҳи канизони ман бош, то вақте ки тамоми дарави маро ба итмом расонанд“».

22 Ва Ноомӣ ба келини худ — Рут гуфт: «Хуб аст, духтарам, ки ҳамроҳи канизони ӯ берун оӣ, ва дар киштзори дигар ба ту дастдарозӣ накунад». 23 Вай ба канизони Бӯаз ҳамроҳ шуда, хӯшачинӣ кард, то вақте ки дарави ҷав ва дарави гандум ба итмом расид; ва бо модаршӯи худ иқомат дошт. (2:14-23, КМ99)

Дар ин қисми китоб мо мебинем, ки чӣ тавр Худо оҳиста-оҳиста барои Рут ва Ноомӣ роҳи наҷотро тайёр мекунад. То ин ҷо онҳо танҳо барои зинда мондан дон мечиданд, вале Худо аллакай нақшаи бузургтаре дошт.

Вақти хӯрок расид. Бӯаз худи Рутро даъват кард, ки бо коргаронаш нишинад ва хӯрок бихӯрад. Ӯ танҳо иҷозат надод, ки Рут аз дур нигоҳ кунад, балки ўро мисли яке аз одамони худ қабул кард. Ҳатто худи Бӯаз ба ӯ дони бирён дод. Барои як бевазан ва бегона ин кори оддӣ набуд. Дар он рӯзҳо одатан одамони хориҷиро аз чунин ҷамъомадҳо дур нигоҳ медоштанд. Аммо ҳамаи мардум медонистанд, ки Рут барои Ноомӣ муҳаббат ва вафодории ҳақиқӣ нишон додааст. Барои ҳамин ўро бо меҳрубонӣ пазируфтанд.

Дар фарҳанги мо ҳам меҳмоннавозӣ арзиши калон дорад. Мо меҳмонро ба дастархон даъват мекунем. Вале баъзан касе, ки нав омадааст, худро бегона ҳис мекунад. Агар як шахси обрӯманд ўро қабул кунад ва ба дигарон шинос намояд, дилҳо зуд кушода мешаванд. Бӯаз низ ҳамин тавр кард. Ӯ шахсан Рутро қабул намуд ва дигарон ҳам ўро қабул карданд.

Ин ба мо нишон медиҳад, ки Худо низ ҳамин гуна аст. Бисёр одамон фикр мекунад, ки онҳо барои Худо бегонаанд ё арзиш надоранд. Аммо вақте мо назди Худо меоем, Ӯ моро рад намекунад. Ӯ моро қабул мекунад ва барои мо ҷой тайёр мекунад. Мо дигар бегона нестем, балки ба аҳли Худо дохил мешавем.

Бӯаз на танҳо ба Рут хӯрок дод. Ӯ ба нозири саҳро гуфт, ки бигзор Рут аз байни ғарамҳои дон низ чинад ва ҳатто каме донро қасдан барои ӯ партоянд. Ӯ ҳамчунин амр кард, ки касе ба ӯ озор нарасонад ва беҳурматӣ накунад. Дар ин ҷо мо

мебинем, ки Худо на танҳо рӯзи фарзандонашро медиҳад, балки онҳоро низ муҳофизат мекунад.

То охири рӯз Рут тақрибан 17–20 кило ҷав ҷамъ кард. Барои як рӯзи кор ин ҳосили бисёр хуб буд. Худо аз эҳтиёҷи ҳаррӯзаи онҳо бештар дод. Вақте Худо медиҳад, ӯ метавонад аз интизориҳои мо ҳам зиёдтар ато кунад.

Вақте Рут назди Ноомӣ баргашт, Ноомӣ ҳайрон шуд, ки чӣ қадар дон овардааст. Ӯ напурсид: «Чӣ қадар ҷамъ кардӣ?» Балки пурсид: «Дар кучо ва назди кӣ кор кардӣ?»

Ҷавоби Рут ҷолиб аст. Ӯ аввал номи ҷойро не, балки номи шахсро гуфт: «Бо марде бо номи Бӯаз.»

Ҳамин ном умеди навро дар дили Ноомӣ зинда кард. Ӯ фаҳмонд, ки Бӯаз яке аз хешовандони наздиқашон аст. Дар қонуни Исроил, агар марде бимирад ва фарзанд надошта бошад, яке аз хешовандони наздиқаш метавонист бо бевазани ӯ издивоҷ кунад, то номи он оила аз байн наравад. Ин шахсро «наҷотдиҳандаи хешутабор» **ё фидиядеҳ** меномиданд. То ин вақт Рут аз ин одати яҳудиён хабар надошт. Худо бошад, аллакай шахсоро омода мекард, ки метавонад зиндагии онҳоро тамоман дигар кунад.

Ҷолиб он аст, ки Китоби Муқаддас боз Рутро «Рути мӯбӣ» меномад. Ӯ ҳанӯз ҳам аз назари мардум як зани хориҷӣ буд. Аммо Худо маҳз ҳамин бевазани бегона ва камбағалро интихоб кард, то қисми нақшаи бузурги Худо гардад. Худо аксар вақт одамонро истифода мебарад, ки дигарон онҳоро нодида мегиранд.

Ин воқеа танҳо дар бораи Рут нест. Он ба Исои Масеҳ ишора мекунад. Мисли он ки Бӯаз баъдтар наҷотдиҳандаи хешутабори Рут шуд (**ё фидиядеҳ**), Исои Масеҳ низ Наҷотдиҳандаи мост. Мо аз Худо дур будем, вале Ӯ моро қабул кард, муҳофизат намуд ва барои мо роҳи наҷот кушод. Бо воситаи Масеҳ мо дигар бегона нестем, балки фарзандони Худо ҳастем.

Фикр барои имрӯз: Оё шумо ягон вақт худро бегона, танҳо ё фаромӯшшуда ҳис кардаед? Ба ёд оред, ки Худо шуморо мебинад. Шояд имрӯз шумо танҳо як қадами хурди файзи Ӯро мебинед, аммо Худо аллакай барои фардои шумо нақша дорад. Ӯ метавонад аз як рӯзи оддии кор, аз як воҳурии ғайриҷашмдошт ва аз як шахси меҳрубон роҳи нави умедро оғоз кунад. Ба роҳнамоии Ӯ бовар кунед, зеро Худо ҳамеша пеш аз мо амал мекунад.

Вақте Ноомӣ номи Бӯазро мешунавад, бо шодӣ меғӯяд, ки ӯ аз хешовандони наздиқашон аст ва метавонад наҷотдиҳанда бошад (Рут 2:20). Барои мо имрӯз ин одат шояд аҷиб намояд, зеро дар фарҳанги мо чунин расм вуҷуд надорад. Аммо дар замони Исроил Худо қонуне дода буд, то бевазанон бепушту паноҳ намонанд.

Мувофиқи қонуни Худо, агар марде бимирад ва фарзанд надошта бошад, яке аз хешовандони наздиқаш метавонист бо бевазани ӯ издивоҷ кунад, то номи он мард дар Исроил аз байн наравад ва молу мероси оила нигоҳ дошта шавад. **Онҳо** ин корро

барои он мекарданд, ки замин ба ҳар як оила вобаста буд. Ин шахсро «**фидиядеҳ**» меномиданд. Аз аввал то охири китоби Рут мебинем, ки Худо барои як бевазани камбағал ва як зани бегона чунин наҷотдиҳандаро омода мекард. Ин ҳамчунин ба мо ишора мекунад, ки чӣ тавр Худо дертар барои тамоми инсоният Наҷотдиҳандаи ҳақиқӣ — Исои Масеҳро муҳайё намуд.

Бисёр вақт мо низ имрӯз намефаҳмем, ки чаро Худо моро ба одаме, ҷоие ё вазъияте мебарад. Вале баъдтар ба қафо нигоҳ карда мебинем, ки Худо аз аввал роҳро тайёр карда будааст. Чӣ хеле ки тоҷикон мегӯянд: «**Охири кор — ширин.**» Вақте ба Худо таваккал мекунем, мебинем, ки ӯ қадам ба қадам моро ба сӯи иродаи неки Худ мебарад.

Эй Худованд, имрӯз иродаи Худо ба ман нишон деҳ ва маро роҳнамоӣ кун, то онро иҷро намоям. Ба ман ёрӣ деҳ, ки ҳангоми хондани Каломи Ту роҳнамоии Туро бубинам. Бигзор Рӯҳулқудс дилу ақли маро равшан созад, то фикрҳои нодурустро дур андозам ва ҳар он чизро қабул намоям, ки Туро ҷалол медиҳад ва ба Ту ҳамду сано меорад.

Омин.

Боби 3 – Дархости Рут барои Раҳокунанда

Оё кори Рут дуруст буд? Вақте ин қиссаро мехонем, шояд ба назари мо баъзе корҳои Ноомӣ ва Рут ғайриодӣ намоянд. Аммо бояд дар хотир дошта бошем, ки онҳо мувофиқи урфу одат ва қонуни ҳамон давра амал мекарданд. Дар Исроил, агар хешованде, ки вазифаи раҳокунандаро дошт, пешқадам намешуд, баъзан зан метавонист бо эҳтиром ташаббуси нишон диҳад ва аз ӯ хоҳиш кунад, ки ин масъулиятро иҷро намояд.

3:1 Ва модаршӯяш — Ноомӣ ба вай гуфт: «Эй духтарам, оё маро лозим нест, ки бароят ҷои фароғат бичӯям, то ки барои ту хуб бошад? 2 Ва акнун, оё Бӯаз, ки ҳамроҳи канизони ӯ будӣ, хешованди мо нест? Инак, ӯ имшаб дар хирмангоҳ ҷавро бод мекунад; 3 Ту ғусл бикун, ва раған бимол, ва пероҳани худро бипӯш, ва ба хирмангоҳ фуруд ой, лекин худро ба он мард нишон надеҳ, то вақте ки хӯрдан ва нӯшиданаширо тамои кунад. 4 Ва ҳангоме ки бихобад, ҷоеро, ки ӯ хобид, дар хотир бидор, ва омада, пеши пойҳои ӯро бикӯшо ва бихоб. Ҷабаба ту хоҳад гуфт, ки чӣ кор бояд бикунӣ». 5 Вай ба ӯ гуфт: «Ҳар он чи ба ман гуфтӣ, ба ҷо хоҳам овард». 6 Ва ба хирмангоҳ фуруд омад, ва ҳар он чи модаршӯяш ба вай амр фармуда буд, ба ҷо овард.

7 Бӯаз хӯрок хӯрд, ва нӯшид, ва дилшод шуд, ва дар канори хирман омада хобид. Пас вай оҳистаяк омада, пеши пойҳои ӯро кушод ва хобид. 8 Нисфи шаб он мард ба изтироб омад ва як қад парида хест, ва инак, зане пеши пойҳои ӯ хобидаст; 9 Ва гуфт: «Ту кистӣ?» Гуфт: «Ман канизи ту — Рут ҳастам; боли худро бар канизи худ паҳн намо, зеро ки ту фидиягузор ҳастӣ». 10 Гуфт: «Эй духтарам! Ту аз ҷониби Худованд баракат хоҳӣ ёфт, зеро ки ин эҳсонӣ охирини худро назар ба аввала хубтар ба ҷо овардӣ, бе он ки аз қафои ҷавонони хоҳ бенаво ва хоҳ сарватдор биравӣ. 11 Ва акнун, духтарам, натарс: ҳар он чи гуфтӣ, барои ту хоҳам кард, зеро ки назди ҳар дарвоза қавми ман медонанд, ки ту зани солеҳа ҳастӣ. 12 Ва акнун, дуруст аст, ки ман фидиягузор ҳастам, валекин фидиягузори аз ман наздиктаре низ ҳаст. 13 Имшаб дар ҳамин ҷо бимон, ва пагоҳӣ, агар ӯ барои ту фидия диҳад, хуб мешавад, —

бигзор фидия диҳад: ва агар ӯ нахоҳад, ки барои ту фидия диҳад, қасам ба Худованд, ки ман барои ту фидия хоҳам дод! То пагоҳӣ бихоб».

14 Ва то субҳ пеши пойҳои ӯ хобид, ва пеш аз он ки касе бубинад, бархост. Ва ӯ дар дили худ гуфт: «Зинҳор мардум нафаҳманд, ки ин зан ба хирмангоҳ омада буд». 15 Ва ба вай гуфт: «Сарандозеро, ки бар туст, гирифта, нигоҳ дор». Вай онро нигоҳ дошт, ва ӯ шаш андоза ҷавро чен карда, бар китфи вай гузошт, ва ба шаҳр равона шуд. 16 Вақте ки вай назди модаршӯи худ омад, ӯ гуфт: «Корҳоят чӣ тавр аст, духтарам?» Вай ҳар он чи он мард барояш кард, ба ӯ хабар дод, 17 Ва гуфт: «Ин шаш андоза ҷавро ба ман дода, гуфт, ки „назди модаршӯи худ тиҳидаст нарав“». 18 Гуфт: «Ором бинишин, духтарам, то бидонӣ, ки кор чӣ гуна анҷом хоҳад ёфт; зеро ки он мард то ин корро имрӯз буд накунад, соқит нахоҳад шуд». (3:1-18, КМ99)

Ноомӣ ба Рут мегӯяд, ки ҳудро бишӯяд, рағғани хушбӯй бимолад ва либоси муносиб пӯшад. Пеш аз ин, эҳтимол Рут ҳамчун бевазан либоси мотам дошт. Ноомӣ мехост нишон диҳад, ки давраи мотам ба охир расидааст ва Рут метавонад барои зиндагии нав омода шавад. Ҳамин тавр подшоҳ Довуд низ баъд аз мотам ҳудро шуст, рағған молид ва либос иваз кард (2 Подшоҳон 12:20).

Вақте Рут шабона ба хирман меравад, баъзеҳо ин воқеаро нодуруст мефаҳманд. Дар Китоби Муқаддас аҷдодони Мӯоб аз кори нодурусти духтарони Лут ба вучуд омада буданд. Аммо дар ин ҷо ҳеҷ монандие бо он воқеа нест. Рут барои фиреб додан ё гуноҳ кардан намеравад. Ӯ бо эҳтиром аз Бӯаз хоҳиш мекунад, ки ҳамчун раҳокунандаи хешованд масъулияти ҳудро иҷро кунад. Ҳамаи рафтори Рут дар тамоми китоб покӣ, имон ва обрӯмандиро нишон медиҳад.

Бӯаз низ ин ҳолатро дуруст мефаҳмад. Ӯ метавонист Рутро айбдор кунад ё фикри бад кунад, аммо чунин накард. Ӯ марди ҳудотарс ва боинсоф буд. Ӯ сухани Рутро мешунавад, ўро баракат медиҳад ва тамоми кӯшишро мекунад, ки ҳама чиз мувофиқи қонуни Худо ва бо обрӯ анҷом ёбад.

Вақте Бӯаз мепурсад: «Ту кистӣ?», Рут мегӯяд: «Ман канизи ту ҳастам.» Баъд мегӯяд: «Домани ҳудро бар канизат паҳн кун.» Ин сухан дар забони он замон маънои пешниҳоди издивоҷ ва хоҳиши муҳофизат дошт, на хоҳиши гуноҳ. Рут аз Бӯаз талаб намекунад, ки танҳо ба ӯ раҳм кунад, балки аз ӯ мехоҳад вазифаи раҳокунандаро, ки дар шариати Мусо омадааст, иҷро намояд. Бӯаз медонад, ки боз як хешованди наздиктар ҳаст, вале ваъда медиҳад, ки ин масъаларо ҳал мекунад. Ӯ ҳатто ба Рут ғалла медиҳад, то нишон диҳад, ки ба ваъдааш содиқ мемонад.

Ин воқеа бисёр зебо аст. Зани камбағал ва бевазан назди марди сарватманд меояд. Вале ӯ аз Бӯаз чизе талаб намекунад, ки ба ӯ ҳақ надошта бошад. Баръакс, ӯ ба ваъдаҳои Худо така мекунад. Бӯаз низ масъулияти ҳудро қабул мекунад ва омода мешавад барои наҷоти Рут қадам гузорад.

Дар фарҳанги тоҷикӣ чунин расму қонун вучуд надорад. Баръакс, агар духтар аввал ташаббус нишон диҳад, бисёр одамон онро нодуруст меҳисобанд. Аз ҳамин сабаб,

агар мо ин воқеаро танҳо бо чашми фарҳанги худ бинем, шояд онро дуруст нафаҳмем. Аммо Китоби Муқаддас моро даъват мекунад, ки аввал бифаҳмем Худо дар он замон чӣ кор мекард. Дар ин ҷо сухан дар бораи ишқи шаҳвонӣ нест, балки дар бораи вафо, адолат, масъулият ва файзи Худост.

Ин қисса ба мо низ дарси бузург медиҳад. Мо ҳам мисли Рут сазовори наҷоти Худо нестем. Мо чизе надорем, ки бо он худро назди Ӯ сафед кунем. Танҳо метавонем ба пойҳои Ӯ биёем ва ба раҳму файзи Ӯ така кунем. Худо моро рад намекунад. Ӯ дар Исои Масеҳ Раҳокунандаи моро муҳайё кардааст. Ҳамон тавре ки Бӯаз Рутро зери ғимояи худ гирифт, Худо низ ҳар касеро, ки бо имон назди Ӯ меояд, зери болҳои меҳрубони Худ муҳофизат мекунад.

Эй Худованд, мо низ мисли Рут назди Ту бо дастони холӣ меоем. Мо сазовори файзи Ту нестем, вале ба меҳрубонӣ ва ваъдаҳои Ту умед мебардем. Мо бандাগони Ту ҳастем ва Ту Худованд ва Раҳокунандаи мо ҳастӣ. Ташаккур, ки дар Исои Масеҳ барои мо наҷот муҳайё кардӣ. Лутфан моро низ зери болҳои меҳрубони Худ нигоҳ дор ва ҳар рӯз ба мо ёд деҳ, ки тамоми умеди мо танҳо дар файзи Туст. Омин.

Рут 4:1–12 – Бӯаз — Раҳокунандае, ки роҳи Худоро интиҳоб кард

Дар Рут 4:1–2 мебинем, ки рӯзи дигар Бӯаз ба дарвозаи шаҳр меравад. Дар он замон дарвозаи шаҳр танҳо ҷои даромаду баромад набуд. Он ҷо пирони шаҳр ҷамъ мешуданд, баҳсхоро ҳал мекарданд ва қорҳои қонуноро анҷом медоданд. Бӯаз ҳешованди наздиктарини Элималикро даъват мекунад ва даҳ нафар аз пирони шаҳрро ҳамчун шохид мешинонад. Ӯ меҳода ҳама қорро ошкоро ва мувофиқи қонуни Худо анҷом диҳад. Ин ба мо ёд медиҳад, ки фарзандони Худо набояд бо фиреб ё роҳи осон пеш раванд. Итоат ба Худо баъзан вақт ва сабр талаб мекунад, аммо баракат ҳамеша аз роҳи итоат меояд.

1 Бӯаз назди дарвоза омад, ва он ҷо нишаст. Ва инак, он фидиягузор, ки Бӯаз дар бораи ӯ сухан ронда буд, гузашт. Гуфт: «Эй фалону беҳмадон, баргашта, ин ҷо бинишин». Ӯ баргашта, нишаст. 2 Аз пирони шаҳр даҳ нафарро гирифта, ба онҳо гуфт: «Ин ҷо бинишинед». Онҳо нишастанд. 3 Ба он фидиягузор гуфт: «Ноомӣ, ки аз ноҳияи Мӯоб баргаштааст, қитъаи заминеро, ки аз он бародарамон Элимелех буд, мефурӯшад. 4 Ман салоҳ дониستم, ки ба самъи ту расонда, бигӯям: онро ба ҳузури нишастагон, яъне ба ҳузури ин пирони қавми ман бихар. Агар фидия медиҳӣ — бидеҳ, ва агар фидия намениҳӣ — ба ман бигӯй, то бидонам, зеро ғайр аз ту касе нест, ки фидия диҳад; ва навбати ман баъд аз туст». Ӯ гуфт: «Ман фидия хоҳам дод».

5 Бӯаз гуфт: «Дар рӯзе ки заминро аз дасти Ноомӣ бихарӣ, Рутӣ мӯобия — зани он марҳумро низ харида бошӣ, то ки номи он марҳумро бар мероси ӯ барқарор намоӣ». 6 Он фидиягузор гуфт: «Наметавонам барои худ фидиягузор бошам: мабодо мероси худро фосид наоям. Пас, фидиягузори маро ту ба зиммаи худ гирифта, фидия бидеҳ, зеро ки наметавонам фидиягузор бошам». (4:1-6, КМ99)

Дар Рут 4:3–6 масъалае, ки муҳокима мешавад, пеш аз ҳама дар бораи замин аст, на издивоҷ. Ин барои мо, ки дар фарҳанги тоҷикӣ зиндагӣ мекунем, шояд каме ғайриодӣ бошад. Аммо дар Исроил замин мероси оилавӣ буд, ки Худо ба ҳар қабила дода буд. Мувофиқи Ибодат 25:25–30, агар касе аз сабаби камбизоатӣ замини худро фурӯшад, хешованди наздикаш метавонист онро бозпас харад, то мероси оила аз даст наравад. Эҳтимол, Элималик пеш аз рафтан ба Мӯоб замини худро фурӯхта буд ва акнун бояд касе онро бозпас меҳарид.

Аммо ин танҳо харидани замин набуд. Мувофиқи Такрори Шариат 25:5–10, агар бародаре бе фарзанд мемурд, хешованди наздик метавонист Дар китоби Рут, фидиягузор (ибронӣ: гоэл) ҳеши наздики мард буд, ки вазифаи қонунӣ дошт оилаи худро муҳофизат кунад ва ба онҳо ёрӣ расонад. Мувофиқи қонунҳои Исроил (Ибодат 25 ва Такрори Шариат 25), ӯ метавонист замини аз сабаби камбизоатӣ фурӯхташударо бозпас харад ва бо бевазане, ки фарзанд надошт, издивоҷ кунад, то номи шахси фавтида ва насли ӯ аз байн наравад.

Дар китоби Рут ин мафҳум чанд маротиба зикр мешавад. Дар Рут 2:20 Ноомӣ мегӯяд: «Ӯ аз фидиягузори мост» (КМ99). Ҳамчунин ин калима дар Рут 3:9 ва 4:1 низ истифода шудааст. Маънои онро метавон бо калимаи «раҳокунанда» низ ифода кард, зеро чунин шахс оиларо аз вазъияти душвор наҷот меод ва ҳуқуқҳои онҳоро барқарор мекард.

4:7 Дар замони қадим дар Исроил дар соҳаи фидия ва мубодила барои тасдиқи ҳар муомила чунин таомуле буд, ки яке кафши худро кашида ба дигаре меод, ва ин дар Исроил хучҷат ҳисоб меёфт. 8 Ва он фидиягузор ба Бӯаз гуфт: «Барои худ бихар!» Ва кафши худро кашида дод. 9 Ва Бӯаз ба пирон ва ба тамоми қавм гуфт: «Шумо имрӯз шоҳид ҳастед, ки ҳар он чи аз он Элимелех буд ва ҳар он чи аз он Килйӯн ва Махлӯн буд, аз дасти Ноомӣ харидам;

10 Ва низ Рутӣ мӯбия — зани Махлӯнро барои худ ба занӣ харидам, то ки номи он марҳумро бар мероси ӯ барқарор намоям, ва номи он марҳум аз миёни бародаронаш ва аз дарвозаи иқоматгоҳаш нест нашавад; шумо имрӯз шоҳид ҳастед». 11 Тамоми қавме ки назди дарвоза буданд, ва пирон низ гуфтанд: «Шоҳид ҳастем! Бигзор Худованд занеро, ки ба хонаи ту мебарояд, мисли Роҳел ва Леё гардонад, ки ҳар дуи онҳо хонаи Исроилро бино кардаанд; ва ту дар Эфрот комъёб шав ва дар Байт-Лаҳм ном барор. 12 Ва бигзор хонаи ту мисли хонаи Форас бошад, — ки ўро Томор барои Яҳудо зоида буд, — аз он насле ки Худованд ба ту аз ин ҷавонзан хоҳад бахшид». 13 Ва Бӯаз Рутро гирифт: вай зани ӯ шуд, ва ӯ назди вай даромад. Ва Худованд ба вай ҳомилагӣ бахшид: вай писаре зоид.

14 Ва закон ба Ноомӣ гуфтанд: «Муборак аст Худованд, ки туро имрӯз аз фидиягузор маҳрум накард! Бигзор номи ӯ дар Исроил пуршараф бошад! 15 Ӯ барои ту ҷонбахш ва асои пирии ту хоҳад буд, зеро келинат, ки туро дӯст медорад ва бароят аз ҳафт писар хубтар аст, ўро зоид». 16 Ва Ноомӣ он бачаро гирифта, дар оғӯш кашид, ва дояи ӯ шуд. 17 Занони ҳамсоя ўро ном ниҳода, гуфтанд: «Барои Ноомӣ писаре таваллуд шуд», ва ўро Убид ном ниҳоданд. Ӯ падари Йисой падари Довуд аст.

18 Ин аст насаби Форас: Форас Ҳасрӯнро ба дунё овард. 19 Ва Ҳасрӯн Ромро ба дунё овард, ва Ром Аминодобро ба дунё овард, 20 Ва Аминодоб Наҳшӯнро ба дунё овард, ва Наҳшӯн Салмӯнро ба дунё овард, 21 Ва Салмӯн Бӯазро ба дунё овард, ва Бӯаз Убидро ба дунё овард, 22 Ва Убид Йисойро ба дунё овард, ва Йисой Довудро ба дунё овард. (4:7-22, КМ99)

Ҷолиб он аст, ки дар охири китоб Ноомӣ низ Ҳангоми таваллуди наберааш аз Ҳамин мафҳуми раҳокунанда истифода мебарад (Рут 4:14). Ба воситаи корҳои Бӯаз, оилаи Ноомӣ ва Рут аз нав умед пайдо карданд: замини онҳо бозпас гирифта шуд, номи оила нигоҳ дошта шуд ва ворис ба дунё омад. Ин раҳокунӣ танҳо барои як оила набуд. Худо маҳз аз Ҳамин насл Масеҳро ба ҷаҳон овард, зеро Бӯаз ва Рут аҷдодони Исои Масеҳ шуданд (Матто 1:5). Бевазани ӯро ба занӣ гирад, то номи шахси вафоткарда дар Исроил аз байн наравад. Пас, раҳокунанда на танҳо молу мулкро нигоҳ медошт, балки номи оиларо низ зинда нигоҳ медошт. Дар ин қонун диққати асосӣ ба нигоҳ доштани ваъдаҳои Худо ва мероси Ӯ буд.

Вақте Бӯаз мегӯяд, ки ҳар касе заминро меҳаҳад, бояд Ҳамчунин «Рӯти мӯобиро» ба занӣ гирад (Рут 4:5), ҳешованди наздик ақибнишинӣ мекунад. Ӯ мегӯяд, ки ин метавонад ба мероси шахси ӯ зарар расонад (Рут 4:6). Ӯ омода буд заминро бигирад, аммо намероҳост масъулияти пурраи онро ба дӯш гирад.

Бӯаз бошад, роҳи дигарро интихоб мекунад. Ӯ танҳо дар бораи Ҷолиб худ фикр намекунад. Ӯ меҳаҳад иродаи Худо иҷро шавад, ҳатто агар ин барои ӯ арзиши молӣ ё шахсӣ дошта бошад. Ин аст фарқи калон байни итоати ҳақиқӣ ва диндорие, ки танҳо то ҷое меравад, ки ба манфиати шахсӣ зарар нарасонад.

Дар Рут 4:5 боз як ҷузъиёти муҳим ҳаст. Бӯаз қасдан мегӯяд: «Рӯти мӯобӣ». Ӯ пинҳон намекунад, ки Рут аз халқи Мӯоб аст. Барои бисёр одамон ин метавонист сабаби рад кардани ӯ бошад. Аммо барои Бӯаз гузашта ва миллат муҳимтарин чиз набуд. Ӯ медид, ки Рут ба Ҳудованди Исроил имон овардааст (Рут 1:16–17) ва зиндагии ӯ дигар шудааст.

Ин барои мо ҳам дарси муҳим аст. Дар ҷомеаи тоҷикӣ баъзан одамонро аз рӯи маҳалли зист ё насаб баҳо медиҳанд. Мегӯянд: «Ӯ аз Кӯлоб аст», «Ӯ аз Ҳуҷанд аст», «Ӯ аз Бадахшон аст», «Ӯ аз деҳа аст», «Ӯ аз шаҳри мо нест» ё «Оилаи онҳо ба оилаи мо мувофиқ нест». Баъзан чунин фикрҳо ҳатто ба муносибати мо бо бародарону хоҳарон дар Масеҳ таъсир мерасонанд.

Аммо Бӯаз чунин деворҳоро насост. Ӯ ба Рут ҳамчун шахсе нигоҳ кард, ки ба Худо паноҳ овардааст. Мо низ бояд одамонро на аз рӯи қавм, минтақа, насаб ё мақоми иҷтимоӣ, балки аз рӯи он бубинем, ки онҳо низ метавонанд бо имон қисми халқи Худо гарданд. Худо шахспараст нест ва мо низ набояд чунин бошем.

Дар Рут 4:7 тартиби расмии ин муомила шарҳ дода шудааст. Ҳама чиз бояд ошкоро, дар назди мардум ва бо шӯҳрон анҷом мегирифт. Ин ба мо ёдрас мекунад, ки Худо ростқавлӣ ва шаффофиятро дӯст медорад. Дар фарҳанги тоҷикӣ ҳам мегӯянд: **«Кори рост аз мардум пинҳон нест.»** Одаме ки бо вичдони пок амал мекунад, аз рӯшноӣ наметарсад.

Аммо Бӯаз танҳо дар бораи замин фикр намекард. Мо дар ду боби гузашта дидем, ки ӯ нисбати Рут меҳрубонӣ ва ғамхорӣ нишон дода буд. Вақте хеши наздик фаҳмид, ки гирифтани замин маънои издивоҷ бо Рути мӯбиро ҳам дорад, аз ин ҳақ даст кашид. Ӯ метарсид, ки ин кор ба мероси ҳуди ӯ зарар расонад (Рут 4:6). Бӯаз бошад, омода шуд ҳам заминро бихарад ва ҳам Рутро ба занӣ гирад. Барои ӯ итоат ба Худо аз ғоидаи шахсӣ муҳимтар буд.

Пирони шаҳр ва шоҳидон Бӯаз ва Рутро баракат доданд. Онҳо аз Худованд хоҳиш карданд, ки Рут мисли Роҳел ва Леё шавад, ки модарони халқи Исроил буданд (Рут 4:11; Ҳастӣ 29–30). Чӣ баракати аҷиб! Зане, ки як вақтҳо бегона буд, акнун дар дуои мардум дар қатори модарони Исроил ном бурда мешавад. Ин нишон медиҳад, ки Худо метавонад касеро, ки дигарон қабул намеkunанд, ба ҷои шараф бирасонад.

Онҳо инчунин дуо карданд, ки хонаи Бӯаз обод гардад. Дар Китоби Муқаддас ибораи «**хона бино кардан**» танҳо сохтани бино нест. Ин маънои барпо шудани авлод ва наслро дорад (Такрори Шариат 25:9). Ин баракат нишон медиҳад, ки издивоҷи Бӯаз ва Рут мувофиқи нақшаи Худо буд.

Пирон боз дуо карданд, ки хонаи онҳо мисли хонаи Форис, писари Яҳудо ва Тамор бошад (Рут 4:12). Худо пештар авлоди Яҳудоро баракат дода буд ва ҳоло умед буд, ки ҳамин гуна баракат ба Бӯаз ва Рут низ мерасад, зеро онҳо роҳи Худоро интиҳоб карданд ва меҳостанд мувофиқи Каломии Ӯ амал кунанд.

Дар Рут 4:9–10 Бӯаз эълон мекунад, ки ҳам заминро меҳарад ва ҳам Рутро ба занӣ мегирад, то номи Маҳлӯн аз байни қавмаш гум нашавад. Дар ин ҷо мо муҳаббати ҳақиқиро мебинем. Бӯаз танҳо суҳанони хуб намегӯяд. Ӯ масъулиятро ба дӯш мегирад ва барои дигарон арзиш мепардозад.

Ин ҷо Бӯаз ҳамчун намунаи «раҳокунанда» пайдо мешавад. Ӯ танҳо шахсе нест, ки қонунро иҷро мекунад, балки шахсе аст, ки бо муҳаббат ва адолат амал мекунад. Ӯ омода аст ба ҷои дигарон қадам гузорад, ҳатто агар ин барои ӯ гарон бошад. Дар ниҳоят, Рут 4 ба мо Исои Масеҳро хотиррасон мекунад. Чӣ тавре ки Бӯаз барои Рут ва Ноомӣ раҳокунанда шуд, ҳамин тавр Исои Масеҳ барои мо Раҳокунандаи комил аст. Ӯ танҳо қонунро иҷро накард — Ӯ ҳуди нархро пардохт кард, то моро ба оилаи Худо биёрад.

Ин ба мо як ҳақиқати муҳимро нишон медиҳад: муҳаббати ҳақиқӣ ҳамеша арзиш дорад. Он танҳо эҳсос нест, балки қарор ва амал аст. Бӯаз интиҳоб кард, ки роҳи осонро не, балки роҳи дурустро пеш гирад.

Ин қисса ба мо нишон медиҳад, ки Худо тавассути одамоне кор мекунад, ки масъулиятро мепазиранд. Бӯаз воситаи ғайбӣ Худо мегардад. Ӯ ба як оилаи шикаста умед медиҳад ва ба Рут, ки бевазан ва бегона буд, ҷой, ном ва оянда медиҳад. Ин қисса моро даъват мекунад, ки ба Худо бовар кунем, ҳатто вақте роҳ дароз ё гарон менамояд. Зеро дар охир, роҳи Худо ҳамеша ба баракат ва наҷот мебарад.

Дар ҳамаи ин мо як ҳақиқати муҳимро мебинем: фарзанд, оилаи устувор ва баракати ҳақиқӣ аз ҷониби Худост. Забур 127:1 мегӯяд: «*Агар Худованд хонаро бино накунад, меҳнати бинокорон беҳуда аст.*» Соро меҳост бо нақшаи худ ва ба воситаи Ҳоҷар

ваъдаи Худоро иҷро кунад (Ҳастӣ 16:1–3), аммо Худо нишон дод, ки ваъдаҳои Ӯ бо қувваи инсон не, балки бо таъминоти Худо иҷро мешаванд.

Худо имрӯз ҳам ҳамин тавр амал мекунад. Бисёр вақт мо танҳо як қадами хурди итоат мекунем, аммо Худо аз ҳамон қадам натиҷаҳои бузург меорад. Дар фарҳанги тоҷик мегӯянд: «Қатра-қатра дарё мешавад.» Ҳамин тавр, итоати хурд дар дасти Худо метавонад баракати бузург оварад.

Дуо:

Эй Худованд, итоати хурди моро баракат деҳ. Ба мо ҳикмат деҳ, то ҳатто вақте роҳатӣ, обрӯ ё молу дороии мо зери хатар аст, роҳи Тӯро интиҳоб кунем. Ба мо ёрӣ деҳ, ки итоатро сабук нашуморем. Дили моро аз ғурур ва таъйиз пок гардон, то одамонро аз рӯи зодгоҳ, қавм ё оилашон не, балки аз нигоҳи Ту бинем. Ба мо ёрӣ деҳ, ки мисли Бӯаз барои дигарон дари меҳрубонӣ, меҳмоннавозӣ ва қабулро боз кунем. Омин.

Рут 4:13–22 — Умед барои оянда

Баъд аз он ки Бӯаз ва Рут издивоҷ карданд, Худо онҳоро баракат дод ва ба онҳо писар ато кард. Ин кӯдак на танҳо барои онҳо, балки барои Ноомӣ ҳам сабаби шодии бузург шуд. Занони шаҳр ба Ноомӣ гуфтанд, ки Худо ўро дар пирӣ танҳо нагузошт. Онҳо диданд, ки ғаму холигии дили ӯ акнун ба шодӣ ва баракат табдил ёфтааст.

Дар аввал Ноомӣ худро талху ноумед ҳис мекард. Ӯ ҳатто гуфта буд: «Ман пур рафтам, вале Худованд маро холӣ баргардонд». Аммо Худо нишон дод, ки достони инсонро бо як рӯзи саҳт ба охир намерасонад. Ноумедии Ноомӣ ба умед иваз шуд. Ашқаш ба шодӣ табдил ёфт.

Дар ин ҷо калимаи «раҳокунанда» бештар ба он маъно истифода шудааст, ки ин кӯдак барои Ноомӣ такягоҳ ва умедӣ оянда мегардад. Дар он замон фарзанд барои пиронсолон маънои пуштибон, ғамхор ва амнияти зиндагиро дошт. Дар ин ҷо баъзе тафсиргарон калимаи «раҳокунанда»-ро ба Бӯаз ва баъзеҳо ба Ёбид нисбат медиҳанд. Дар ҳар сурат, маъно равшан аст: Худо барои Ноомӣ умед, такягоҳ ва идомаи насли оиларо муҳайё кард.

Дар китоби Рут, фидиягузор (ибронӣ: *гоэл*) хеши наздики мард буд, ки вазифаи қонунӣ дошт оилаи худро муҳофизат кунад ва ба онҳо ёрӣ расонад. Мувофиқи қонунҳои Исроил (Ибодат 25 ва Такрори Шариат 25), ӯ метавонист замини аз сабаби камбизоатӣ фурӯхташударо бозпас харад ва бо бевазане, ки фарзанд надошт, издивоҷ кунад, то номи шахси фавтида ва насли ӯ аз байн наравад.

Дар китоби Рут ин мафҳум чанд бор дида мешавад. Дар Рут 2:20 Ноомӣ мегӯяд: «Ӯ аз фидиягузори мост» (КМ99). Ҳамчунин ин калима дар Рут 3:9 ва 4:1 низ истифода шудааст. Маънои онро метавон бо калимаи раҳокунанда ҳам ифода кард, зеро чунин шахс оиларо аз вазъияти душвор наҷот меод ва ҳуқуқҳои онҳоро барқарор мекард.

Ҷолиб он аст, ки дар охири китоб Ноомӣ низ ҳангоми таваллуди наберааш аз ҳамин фикри раҳокунанда истифода мебарад (Рут 4:14). Бо воситаи корҳои Бӯаз, оилаи Ноомӣ ва Рут аз нав умед пайдо кард: замини онҳо бозпас гирифта шуд, номи оила нигоҳ дошта шуд ва ворис ба дунё омад. Ин раҳокунӣ танҳо барои як оила набуд. Худо аз

ҳамин насл Масеҳро ба ҷаҳон овард, зеро Бӯаз ва Рут аҷдодони Исои Масеҳ шуданд (Матто 1:5).

Ояти 13 мегӯяд, ки Худованд ба онҳо фарзанд дод. Пештар Рут бо Махлӯн оиладор буд, вале соҳиби фарзанд нашуд. Акнун мебинем, ки Худо ба издивоҷи Бӯаз ва Рут баракати Худро ато кард. Ҳаёт ва фарзанд атои Худост. Бигзор номи Худо барои ин меҳрубонӣ ҷалол ёбад.

Вақте кӯдакро дар оғӯши Ноомӣ гузоштанд, ин танҳо як расм набуд. Ин нишонаи он буд, ки Худо зиндагии ҳоли ва шикастаи ӯро аз нав пур кард. Худое, ки ғамро ба шодӣ иваз мекунад, имрӯз ҳам ҳамон Худост. Ў такагоҳи касонест, ки ба Ў бовар мекунад.

Баъдтар маълум мешавад, ки ин кӯдак — Ўбид — падари Йисой ва бобои шоҳ Довуд шуд. Яъне Худо на танҳо як оиларо баракат дод, балки нақшаи бузурги наҷоти Худро низ пеш мебурд. Аз ҳамин насл баъдтар Масеҳ ба ҷаҳон омад.

Насабнома то Форис, писари Яҳудо ва Тамор, мерасад. Ин нишон медиҳад, ки Худо ваъдаҳои Худро иҷро мекунад. Ҷолиб он аст, ки Рут аз қавми Мӯоб буд, яъне бегона ҳисоб мешуд. Аммо Худо ӯро қисми нақшаи бузурги Худ гардонд. Ин ба мо нишон медиҳад, ки Худо одамонро на аз рӯи миллат ё гузашташон, балки аз рӯи имон ва садоқаташон қабул мекунад.

Ин китоб нишон медиҳад, ки дар замони доварон мардум ҳар кореро, ки ба назари ҳудашон дуруст менамуд, анҷом медоданд. Аммо Бӯаз, Рут ва Ноомӣ роҳи дигарро интихоб карданд — роҳи итоат ба Худо.

Аз назари одамон, шояд дуруст мебуд, ки:

Рут ба назди қавми худ баргардад;
Ноомӣ дар ноумедӣ зиндагӣ кунад;
Бӯаз он зани бегонаеро, ки дар киштзораш хӯша мечид, нодида гирад.

Аммо онҳо мувофиқи имон амал карданд. Рут вафодор монд. Ноомӣ бо умед ба Байт-Лаҳм баргашт. Бӯаз, бо вучуди он ки шояд дигарон ӯро танқид мекарданд, масъулияти худро иҷро кард ва Рутро қабул намуд.

Дар зиндагии тоҷикон ҳам мегӯянд: «Шаб ҳар қадар дароз бошад ҳам, сахар мешавад.» Баъзан инсон фикр мекунад, ки роҳи баромад нест: кор нест, ризқ кам аст, фарзанд дур аст ё оила ба мушкилӣ дучор шудааст. Аммо китоби Рут ба мо ёд медиҳад, ки Худо метавонад ҳатто дар ториктарин шаб нур биёрад. Он чизеро, ки мо охири роҳ мебинем, Худо метавонад оғози баракати нав гардонад.

Бӯаз, Рут ва Ноомӣ намедонистанд, ки садоқат ва меҳрубонии онҳо як рӯз ба таваллуди подшоҳ Довуд ва баъдтар ба омадани Масеҳ роҳ мекушояд. Онҳо танҳо ба Худо бовар карданд ва кори дурустро анҷом доданд. Худо бошад, аз итоати онҳо кори бузургтареро ба амал овард, ки онҳо ҳаргиз тасаввур карда наметавонистанд.

Савол барои андеша

Оё имрӯз ман дар вазъияти душвор ба Худо умед мебандам, ё танҳо ба он чизе така мекунам, ки чашмонам мебинанд?

Дуо

«Эй Худованд, шукр мегӯям, ки Ту Худои умед ҳастӣ. Вақте дилам ноумед мешавад, ба ман қувват деҳ, то ба ваъдаҳои Ту така кунам. Ба ман ёрӣ деҳ, ки ҳатто вақте роҳи пешро намебинам, ба Ту бовар дошта бошам. Ҳаёти маро низ, мисли ҳаёти Ноомӣ ва Рут, барои ҷалоли Худ истифода бар. Омин.»